

УДК 321:659.4

Каращук А. Я.

К. ф. н. викладач кафедри іноземних мов Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка

ПОЛІТИЧНИЙ ДИСКУРС ТА ІДЕОЛОГІЯ

В статті розглядається взаємовідношення ідеології та дискурсу. Автор надає визначення термінам «дискурсивне протистояння», «дискурсивна війна», визначає основні інструменти контролю вузлових точок дискурсу. Також визначає засоби дискурсивного впливу, та/або протистояння у відповідності до засад національної безпеки. Ключові слова: дискурс, дискурсивне протистояння, дискурсивна війна, деконструкція, вузлові точки, семантичні інваріанти.

Взаємодія цих двох понять — дискурсу та ідеології — за останні 40 років зазнала значної еволюції. Авторіві ближче всього еволюція взаємин цих термінів, зафіксована в працях французької лінгвістичної та філософської шкіл. Спершу дискурс впливав на ідеологію, потім він її формував [3], в останніх роботах М. Фуко [4], дискурс і є ідеологія. Відповідно під дискурсом з самого початку розумілися тексти, об'єднані певною ідеєю, гіпертекстом, соціальною діяльністю людини. В роботах Ернесто Лакло і Шанталь Муфф [6] дискурс вже здатний формувати соціальний світ за допомогою значень. Ключовим моментом цієї теорії є те, що дискурс не є замкненим і завершеним завдяки контактам з іншими дискурсами, що передбачає боротьбу дискурсів за фіксацію свого значення основних понять (вузлових точок). Еволюція поняття «ідеологія» досягло того етапу, на якому використання слова «дискурс» замість «ідеологія» стало широко розповсюдженим.

В основі взаємин між цими поняттями знаходиться теорія структуралізму і постструктуралізму заснована на взаємодії мови і реальності. Мова є не просто інструментом передачі реальності, але набуває дискурсивні функції формування соціальної ідентичності та соціальних відносин. Іншими словами, фіксація значень вузлових точок у дискурсі є засобом зміни реального світу [5]. Боротьба дискурсів змінює і відтворює реальність соціальних відносин. Отже, існують значення основних понять (вузлових точок) дискурсу які зафіксовані на території підконтрольній даному дискурсу, так само як існують інші дискурси,

які намагаються проникати на дану територію, послаблюючи фіксацію значень вузлових точок, або повністю змінюючи значення, зафіксовані традиційним дискурсом на даній території. На початку двадцятого століття з'явилися роботи Ф. де Соссюра [1], в яких чітко було розмежовано реальність і систему мови. Вперше було висловлено твердження про довільність зв'язку між знаком і денотатом. Зв'язок між денотатом і знаком формувалася в рамках так званого суспільного договору, завдяки чому у нас і виникає стійке відношення між знаком і денотатом у мові, мовленні. Постструктуралізм також стверджує, що знак отримує своє значення не завдяки взаємодії з реальністю, а через внутрішню взаємодію з іншими знаками. Однак на відміну від сосюрівського структуралізму постструктуралізм стирає межу між мовою (*langue*) і мовленням (*parole*), і ставить під питання незмінну стабільність мови, незмінність зафіксованих значень вузлових точок. Мова як структура часто уявлялася метафорою риболовної сітки, де вузлики (слова) визначалися своїми зв'язками за допомогою ниток (короткими, довгими) з іншими словами (вузликами). Постструктуралізм піддає сумніву стійкість цих зв'язків. Класичним став приклад слова «собака», яке може набувати в різних контекстах різні значення. Від традиційного значення тварини на чотирьох лапах, до «собаки Павлова» і «жив ти як свиня і здохнеш як собака». Тобто навіть в цих трьох прикладах слово (собака) має, щонайменше, три мережі значень з різними конотаціями і мовними оточеннями. Причому зміна конотації вузлової точки призводить до зміни конотації всієї мережі взаємопов'язаних слів. Основною вузловою точкою (*nodal point*) американського і європейського політичного дискурсу є слово «демократія». Як абстрактне поняття це слово практично не має конкретного значення для більшості людей. Різні дискурси можуть лише змінювати конотацію цього слова. Так, наприклад, для більшості українців американська та/або європейська демократія мають чітко позитивну конотацію, проте в контексті «демократичної» війни в Іраку 2003 року, війни в Афганістані, Лівії, конотація цієї основоположної вузлової точки змінюється на повністю негативну. Отже, сприйняття цієї ключової «вузлової точки» залежить тільки від контексту, в якому вона використовується. З точки зору суб'єктів подання інформації в одному або іншому світі, суб'єкт більше не виражає себе за допомогою мови, скоріше мова говорить через суб'єкта [7]. Це повністю суперечить поглядам Луї Альтюссера [2], згідно з яким ідеологія повністю управляє соціальним через репресивний апарат влади і ЗМІ. У центрі теорії Альтюссера знаходилось вивчення текстів, а не їх

продукування або сприйняття, заперечується наявність декількох конкуруючих ідеологій (дискурсів). Згідно теорії Ернесто Лакло і Шанталь Муфф (Ernesto Laclau, Chantal Mouffe) [6] соціальні явища не є кінцевими або повними, а саме дискурсивне значення не може бути фіксованим, що провокує постійну боротьбу різних дискурсів за фіксування значень, що можливо, але не необхідно. Згідно цієї теорії дискурс представляє собою фіксацію значень вузлових точок, які розуміються як привілейовані знаки, які формують значення інших знаків. Тимчасове фіксування значення вузлової точки розуміється як «момент», а «елементом» називають знак, значення якого ще не зафіксовано. Всі можливі значення, які цей «момент», коли він був «елементом» набував або може мати потенційно, є областю дискурсивності [5].

Отже, всі «моменти» є потенційно «елементами», а всі «елементи» є потенційно «моментами». І це явище обумовлено тим, що дискурс формується незалежно від співвідношення з «денотатом» (реальністю). Дискурс покликаний формувати реальність. Виходячи з вищезазначеного дискурс можна визначити як тимчасову фіксацію значень вузлових точок, які знаходяться у взаємодії. А протидискурс, відповідно, можна визначити як дискурсивну спробу дестабілізації значень вузлових точок та/або фіксацію нового значення. Сам процес переходу від «елементу» до «моменту» і навпаки в результаті дискурсивного впливу називається «дискурсивною протидією» та/або «дискурсивної війною», в залежності від важливості атакваних вузлових точок і швидкості переходу «моменту» в «елемент» і в зворотному напрямку. Дії, спрямовані на встановлення відносин між «елементами», у результаті яких «елементи» змінюють свою ідентичність, називаються артикуляцією. [6]. Інакше кажучи, артикуляція виступає в ролі оболонки (мережі), в яку, поміщаючи вузлову точку з іншого дискурсу, ми змінюємо конотацію вузлової точки. Зміна конотації вузлової точки проходить за схемою «момент»-«елемент»-«ймовірний момент», що призводить до створення нових відносин вузлової точки, а отже створення нового дискурсу. Підсумовуючи сказане вище, очевидним є існування декількох «рибальських сіток», які можливо побудувати ґрунтуючись на області дискурсивності вузлової точки, до того ж, будь-який дискурс, заснований на одному із значень вузлової точки, можна дестабілізувати, та/або змінити в залежності від артикуляцій, в які буде включена вузлова точка. Також можна спланувати послідовну зміну значення вузлової точки, поступово переводячи її з однієї артикуляції в іншу. На першому етапі дестабілізації «моменту» необхідно домогтися зміни конотації сприй-

няття вузлової точки, тому перша артикуляція, спрямована на дестабілізацію значення вузлової точки повинна використовувати образ та/або знак, зафіксований панівним дискурсом. Знак вузлової точки панівного дискурсу артикуляція використовує як троянського коня, який проникаючи звичним шляхом у свідомість, змінює чуттєве сприйняття вузлової точки. Кількість артикуляцій, інтенсивність і засоби дискурсивного впливу визначаються наявністю засобів впливу і якістю обраних медійних стратегій і тактик. Використовуючи військову термінологію, допустимо уявити військовий фронт в якості дискурсу, який складається з опорних пунктів (вузлових точок), належність яких до тієї чи іншої армії позначена прапорами (фіксованими значеннями). Ці опорні пункти піддаються атакам ворога (спробам змінити значення та/або конотацію) і в разі переваги ворога (гегемонії) значення вузлових точок замінюються (зазнають деконструкції). Аналогія з військовими діями є абсолютно доречною, оскільки всі реальні воєнні дії неможливі без проведення попереднього формування образу ворога та підготовки громадської думки, що забезпечує гегемонією дискурсу ворожості, який змінює конотацію домінуючого дискурсу. Фіксація нових значень відбувається, як правило, на хвилі сильного емоційного сплеску та/або на крові. Основним мотором деконструкції є гегемонія. Цьому поняттю особливу увагу приділяв Грамші, не даючи йому чіткого визначення. У своїх «Тюремних зошитах» Грамші розмірковує на тему, чому фашисти прийшли до влади в Італії. Основною причиною Грамші називає умови тотальної політкоректності, повної терпимості до всіх провокацій які порушували моральні підвалини традиційного суспільства. На цьому тлі з'являється чітка ідеологія з дискурсом спрямованим на підвищення «своєї значущості», шляхом приниження «недолюдей». В цих умовах цей дискурс отримує ситуативну гегемонію (перевагу) на тлі млявих протидискурсів політичних опонентів, які намагаються грати за правилами «політкоректності». Схожа ситуація склалася в Україні в період 2004–2014 років. З тією різницею, що традиційні вузлові точки, які були закладені в період радянського дискурсу були захищені від повної деконструкції російськими мас-медіа та російсько-українською культурою. Що призвело ситуацію з деконструкцією традиційних вузлових точок в патову ситуацію, що змусило офіційні влади України йти на спроби підтримувати гегемонію деконструкції методами, які повністю дискредитували носіїв офіційного дискурсу, що може призвести до дискредитації, як гегемонії європейських вузлових точок, так і американських, що може спричинити гегемонію «супротивного» дискурсу.

Однак гегемонія це не тільки ситуативна перевага. Гегемонія це те, що робить речі та/або ідеї «модними», «привабливими». Це моральне право, харизма, що дозволяє в момент зіткнення дискурсів привнести, при інших рівних, вирішальну перевагу на чашу свого дискурсу. Це те, що в радянський час відрізняло замполіта, який діяв відповідно до принципу: «роби як я» від замполіта, який керувався принципом: «вперед, орли, а я за вами». В ситуації зіткнення дискурсів ключову роль відіграють носії дискурсів, які не можуть просто «здаватися» їм треба відповідати принципам, які вони декларують. Будь-яка фальш відчувається на трансцендентному рівні, читається по очах, значно зменшуючи можливість завоювання гегемонії. Очевидно, що якості, які дозволяють отримати гегемонію не купуються і не є вродженими, вони виховуються на рівні вищої школи в профільних вузах покликаних готувати дипломатів. Цей рівень підготовки і визначає особливість ринку цих навчальних закладів, позиціонує ці виші поза полем просто мовної або педагогічної підготовки. Основним елементом підготовки фахівців у сфері дискурсу є необхідність відповідності реперних орієнтирів формування особистості основним вузловим точкам дискурсу, який вони збираються поширювати. Реперні орієнтири формування особистості іноді можуть відповідати основним вузловим дискурсивним точкам. Але на відміну від вузлових точок, реперні орієнтири мають особистий, сімейний зв'язок через який носій асоціює себе з позиціонуванням основних вузлових точок дискурсу як в історичній, так і культурній ретроспективі. У разі відсутності такого зв'язку носій дискурсу не може набути гегемонії, та/або бути успішним носієм дискурсу. Друга складова гегемонії — це моральне право самих вузлових точок дискурсу, що визначається відповідністю вузлових точок традиційному позиціонуванню, моральним традиціям територій, на яких встановлюється гегемонія дискурсу. Вузлові точки першого рівня, як правило, мають або дуже широке значення та/або визначаються вузловими точками другого та/або наступних рівнів. Вузлові точки наступних рівнів є по відношенню до вузлових точках вищого рівня тією мережею, яка наповнює значення цих точок. Що можна визначити як артикуляцію, яка визначає значення точки. Змінюючи артикуляцію, ми будуємо нову мережу, що визначає значення вузлової точки. При цьому сам знак вузлової точки залишається незмінним, змінюється конотація сприйняття цієї точки. Зміна конотації є одним з пріоритетів на першому етапі дестабілізації значення «ворожої» вузлової точки. Ця дестабілізація може починатися як з дестабілізації самої точки так і з дестабілізації визначальних точок другого та/або

нижчих рівнів, в залежності від медійного плану, який розробляється на основі дискурсивної психології. Основним завданням на першому етапі є правильне визначення вузлових точок, які визначають «ворожі» дискурси. Складність полягає в тому, що ці вузлові точки повинні збігатися з реперними точками формування особистості, використаними на території панівного дискурсу. Дискурс, який панує на певній території, як правило, поділяється на зовнішній і внутрішній. Атака на вузлові точки зовнішнього дискурсу вимагає глибокого знання внутрішнього дискурсу. Побудова артикуляцій, що визначають значення вузлових точок зовнішнього дискурсу, використовуючи вузлові точки нижчого рівня внутрішнього дискурсу, є дуже ефективною. При цьому, в більшості випадків, відношення між зовнішнім і внутрішнім дискурсом є відношенням між базисом і надбудовою, та/або взаємовизначення та взаємопородження. Знання внутрішнього дискурсу країни дискурсивної «агресії», є основним елементом побудови дискурсивної «оборони». Наприклад, промова президента Франції Н. Саркозі 30 липня 2010 року в Греноблі, є елементом третього рівня дестабілізації вузлової точки «Європейська демократія», «європейський рівень життя», «європейська законність», і одночасно посилює вузлові точки «демократія — це дотримання закону», «право на легітимне застосування сили», що може бути дуже корисним у випадку інформаційного протистояння в рамках придушення можливих «протестів» силовим способом. Послідовне вивчення «ворожого» внутрішнього дискурсу і послідовне застосування створених цим дискурсом артикуляцій всередині країни ворожого» дискурсу дозволяє з мінімальними витратами працювати з аудиторією «ворожого дискурсу» в рамках протидії дискурсивним та/або іншим атакам. Для побудови артикуляцій використовують вузлові точки з закріпленими значеннями на території «ворожого» дискурсу, що значно скорочує час впливу і підвищує ефективність на територіях підконтрольних «ворожому» дискурсу.

Отже, побудова артикуляцій, фіксування значень вузлових точок, побудова стратегій цілеспрямованої дестабілізації вузлових точок нижчих рівнів для дестабілізації вузлових точок вищого рівня, підготовка фахівця, здатного бути носієм дискурсу, є не тільки елементами дискурсивних війн, але і частиною програм професійної підготовки фахівця міжнародника. Основна мета навчання іноземним мовам в рамках дискурсивної підготовки, є породження думки мовою цілі. При цьому компетенції перекладача, знання граматики є проміжними цілями. Постановка цієї мети ґрунтується на тому, що думка є первин-

ною, процес мислення розділений з процесом мовлення (В. В. Налимова «Імовірнісна модель мови»). Ця думка повністю суперечить дуже модній теорії про те, що ми мислимо словами і мова визначає національність. В рамках процесу дискурсивної мовної підготовки на першому етапі нас цікавить не стільки мова, скільки рівень мови (мовлення), рівень мовлення рідною мовою та/або рідними мовами. Неможливо навчити людину породжувати думку мовою цілі без того, щоб у людини не було здатності породжувати думку рідною мовою. Породження думки це особливий драйв, який визначає рівень людини, його здатність виконувати репрезентативну функцію, працювати на рівні дискурсивного протистояння. Породження думки мовою цілі є не тільки результатом суто лінгвістичної підготовки, це результат дискурс-аналізу як здатності поставити під сумнів всі «істини» на рівні всіх дисциплін, що викладаються. Іншими словами, це також здатність зруйнувати позитивні та/або негативні стереотипи, які просуваються на культурному та ідеологічному рівні нашими західними та східними партнерами. Позитивна стереотипізація цінностей «західного світу» на культурному рівні має сильну дискурсивну підтримку. Руйнування «Європи як міфу про загробне життя, якщо туди потрапляєш, то звідти не повертаєшся», є запорукою формування політологів-міжнародників, здатних діяти на благо національних інтересів своєї країни. Визначення національних інтересів та їх узгодження з системою дискурсивної безпеки є основним елементом національної безпеки країни. Система дискурсивної безпеки — це система вузлових точок і артикуляцій, взаємопов'язаних з реперними точками формування особистості, мультимедійна стратегія і тактика протидії деконструкції значень вузлових точок внутрішнього дискурсу, а також планування дестабілізації вузлових точок «ворожого» дискурсу, включаючи можливість контролю еволюції конотації вузлових точок внутрішнього і зовнішнього дискурсу. Прикладом вузлової точки внутрішнього дискурсу, яка нерозривно пов'язана з реперною точкою формування особистості, є «перемога у другій світовій війні». Ця вузлова точка розкладається на багато другорядних точок внутрішнього дискурсу, які було піддано масованому впливу деконструкції з кінця 80-х років двадцятого століття. Початок дії було визначено на віддаленому рівні вузлових точок, а саме: «якщо вони так добре живуть, то хто тоді переможець». Фактаж продовольчого достатку в Німеччині та інших країнах з'явився емоційною кульмінацією подальшої дестабілізації асоційованих точок наступних рівнів. Зосередження на величезних втратах СРСР у ході цієї війни, дискредитації керівництва армії, дегу-

манізація переможців і мінімізація варварства переможених, дозволило вийти на рівень нівелювання різниці між переможцями і переможеними. Основні напрямки деконструкції є інваріантними для всіх своїх медійних проявів. Вони мають константне ідеологічне спрямування, що дозволяє їх називати семантичними та конотаційними інваріантами. Ці інваріанти мають постійні конотаційні та ідеологічні прояви в різних медіа, що дозволяє вибудовувати послідовну та/або довгострокову медійну стратегію дискурсивного вторгнення та/або утримання вузлових точок. Відношення між вузловими точками і інваріантами можна порівняти з лампочкою і лінзою, яка фокусує світло лампочки в необхідному місці. Система вузлових точок і інваріанти є тією мережею, яка перешкоджає проникненню на територію, яка підконтрольна даному дискурсу, будь-яких медійних деконструкцій, як за допомогою національних медіа, так і за допомогою інтернету та інших глобальних медіа. Щоб правильно розуміти поняття «інваріантів» необхідно розглянути його історичний розвиток починаючи з перших формальних інваріантів відкритих В. Я. Проппом на початку 20-х років двадцятого століття. Вчений встановив, проаналізувавши 100 народних казок, 31 функцію, які були інваріантними для всіх казок. Це були ті загальні формальні (не семантичні) ознаки, які об'єднували всі казки і дозволяли сказати, що всі казки — одна казка. Але це дослідження не стосувалося моралі казки безпосередньо, а виводило формальні ознаки об'єднання, хоча вони, безперечно, впливали і на зміст текстів. М. Л. Гаспаров пішов далі у своїй роботі «Сюжети і ідеологія байок Езопа», проаналізувавши сюжети і моралі байок Езопа, зробив висновок, що, незважаючи на різні байки за структурою вони мають, спільну мораль. Більшість байок говорили про спроби змінити становище, що склалося, що в результаті завжди приводила до негативного результату. Вражаючим є те, що при наявності безлічі текстів байок вони мають консервативну мораль, що може бути як випадковим, так і навмисним результатом. Р. О. Якобсон у роботі «Статуя в поетичній міфології Пушкіна» говорить про те, що в назвах казок Пушкіна (Кам'яний гість, Мідний вершник, Золотий півник) інваріантно присутні назва матеріалу (камінь, мідь, золото) та назва живої істоти (гість вершник, півник), що визначає головний мотив поезії Пушкіна — боротьбу живого і мертвого, руху — нерухомості, пристрасті — безпристрасності. А. К. Жовковський кажучи про інваріанти, вказував на те, що авторський текст та/або вірш складаються з декількох інваріантів. Грубо кажучи, є те, що ти хочеш сказати, і те, чого ти не можеш не сказати, в силу впливу стилю, жанру, особистого переконання

автора та/або його професійного та особистісного досвіду. Займаючись дослідженнями взаємозв'язку формальних і змістовних інваріантів поезії, він вивів взаємозв'язок формального інваріанта інфінітивної поезії з змістом. Виявляється, що вірші, що об'єднуються за формальною ознакою наявності інфінітива, володіють загальним семантичним інваріантом. Цей інваріант визначається автором як можливість та/або бажання іншого, іншого буття, іншого стану. У роботах того ж автора присвячених поетиці М. М. Зоценка «Михайло Зоценка: Поетика недовіри», йдеться про наявність загального змістовного інваріанта творів «недовіра до світу, оточення». У контексті дискурсивного протистояння нас цікавить не стільки пошук інваріантів в готових текстах, скільки створення систем інваріантів, що дозволяють в медія досягати бажаного результату захисту вузлової точки як на рівні змісту, так і на рівні конотації. Іншими словами мова йде про формування системи породження, відтворення і захисту дискурсу без грубого втручання ззовні. Основою цієї системи є формування носіїв дискурсу, що спирається на реперні точки формування особистості. Оскільки «слово» набуває справжню силу, ґрунтуючись тільки на принципі «чистоти намірів». Іншими словами, принцип «роби як я» має бути втілений в реальному дискурсивному протистоянні, і тільки його втілення може забезпечити гегемонію дискурсу, а отже стабільність та/або перемогу в дискурсивній війні. Симулякри у традиційному розумінні є копією копії у якої ніколи не було оригіналу.

Однією з функцій симулякра є повна відсутність референтності, а значить і денотата. У дискурсі під симулякрами автор розуміє створення реакції на подію (на медійному, та/або на політичному рівні), якої ніколи не було. При повній відсутності самої події реакція на неї існує, поширюється і розвивається. Іншими словами симулякр—це створення події в гіперреальності шляхом реагування на неї, як на реальну подію. Симулякр проектується в реальність за допомогою інваріантів, які мають конотаційний референт, за рахунок відсутності денотативного референта. Сам денотативний референт як такий в дискурсі симулякрів відсутній—існує сувора конотаційна прив'язка знака, інваріанта, що, за наявністю навіть незначної дискурсивної протидії, різко збільшує можливість деконструкції дискурсу симулякрів, причому ця деконструкція може набути характер внутрішньої деконструкції (з мінімальним зовнішнім впливом). Дискурс симулякрів втрачає гегемонію, ймовірність, чого зростає з плином часу. У разі якщо дискурсивна підтримка, заснована на гіперреальності, не допомагає в реальному

житті досягти поставлених цілей, ймовірність втрати гегемонії та наростаюча деконструкція набувають динамічного характеру. Цей характер може набути загрозливих розмірів для дискурсу симулякрів, у разі дискурсивного протидія з чіткою денотативною референтністю. Будь-який дискурс є тимчасовою фіксацією значення вузлових точок. Тому в пануючому дискурсі дуже складно забезпечити постійний рівень гегемонії дискурсу в умовах еволюції самих вузлових точок. Це говорить про те, що сам дискурс постійно містить змінний з часом потенціал деконструкції, який може бути активований в разі зміни самого денотата або відновлення референтності вузлових точок дискурсу симулякрів до традиційних денотатів (цінностей). Деконструкція як процес має великий потенціал привабливості в рамках діяльності панівного дискурсу. Протидія деконструкції в рамках панівного дискурсу симулякрів здійснюється емоційними сплесками, покликаними підтримати конотаційну референтність вузлових точок. Таким чином, дискурс є поєднанням реальності і гіперреальності. При цьому він має можливість впливу як на формування реальності так і гіперреальності.

Основним способом впливу дискурсу є зміни конотації вузлових точок. Зміна конотації відбувається множинним впливом через мас-медіа згідно медійним планам реалізації встановлених інваріантів. Конотація вузлових точок—параметр, який може бути обчисленим кількісно, використовуючи соціологічні і статистичні інструменти, що дозволяє встановити зворотний зв'язок, здатний змінювати медійні плани реалізації інваріантів.

Список використаних джерел:

1. Соссюр Ф. де. Труды по языкознанию / Ф. де. Соссюр; Пер. с франц. яз. под ред. А. А. Холодовича; Ред. М. А. Оборина; Предисл. проф. Н. С. Чемоданова. — М.: Прогресс, 1977. — 696, [2] с.
2. Althusser L. (1970/151): «*Idéologie et appareils idéologiques d'Etat*», in: *La*
3. *Pensée* n°151.
4. Fairclough, N. (2000). «*Discourse, social theory and social research: the case of welfare reform*». *Journal of Sociolinguistics*, 4 (2), 163–195. (2003).
5. Foucault M. *Botschaften der Macht: der Foucault-Reader, Diskurse und Medien*. Stuttgart: Klett Kotta, 1999. — 227. — S. 128. Fowler R. *Language and control / R.*

6. Jorgensen Marianne and Louise Phillips Discourse Analysis as Theory and Method (Sage Publications, London, 2002).
7. Laclau Ernesto and Mouffe Chantal Hegemony and Socialist Strategy Towards a Radical Democratic Politics Second Edition VERSO London 2001.
8. Steinar Kvale (Ed), (1992). Psychology and postmodernism. Inquiries in social construction., (Pp. 36). Thousand Oaks, CA, US: Sage Publications, Inc, x, 230 p.

Стаття надійшла до редакції 10.02.2015 р.

Карашук А. Я. Политический дискурс и идеология

В статье рассматривается взаимоотношение идеологии и дискурса. Автор дает определения терминам «дискурсивное противостояние», «дискурсивная война», определяет основные инструменты контроля узловых точек дискурса. Также определяет средства дискурсивного воздействия, и/или противостояния в соответствии с принципами национальной безопасности.

Ключевые слова: дискурс, дискурсивное противостояние, дискурсивная война, деконструкция, узловые точки, семантические инварианты.

Karashchuk A.Y. Political discourse and ideology

The article examines the relationship between ideology and discourse. The author gives definitions of the terms «discursive confrontation», «the discursive war», defines the basic controls of the nodal points of the discourse. Also gives discursive means of attack, and/or opposition in accordance with the principles of national security.

Keywords: discourse, discursive confrontation, discursive war, deconstruction, nodal points, semantic invariants.